O‘RTA MAXSUS VA PROFESSIONAL TA’LIM TASHKILOTLARI PEDAGOG KADRLARINI ATTESTATSIYADAN O‘TKAZISH UCHUN METODIK FANLAR FANIDAN MALAKA TEST SINOVI TOPSHIRIQLARI SPETSIFIKATSIYASI

I. Maqsad

Mazkur test varianti tafsilotining maqsadi kasbiy ta’lim fanlarini bilish darajasini baholashning malaka toifalarini berish test tizimi doirasida Metodik fanlar fani talabgorlarining bilim darajasini aniqlash va sertifikatlash uchun qo‘llaniladigan test varianti formati (topshiriqlar soni, turi, vaqt me’yori), fan mazmuni tarkibi, kognitiv ko‘nikma darajalari, baholash mezonlari va talabgorlarning tayyorgarlik darajasiga qo‘yiladigan talablarni belgilashdan iborat.

II. Me’yoriy asoslar

1.O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 17-sentyabrdagi “**Maktabgacha, umumiy o‘rta, o‘rta maxsus, professional va maktabdan tashqari ta’lim tashkilotlari pedagog kadrlarini attestatsiyadan o‘tkazish tartibini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida**”gi **572**-sonli Qarori.

III. Baholash qamrovi: mazmun sohalari

Metodik fanlar

1. Tasviriy faoliyat metodikasi
1. Tabiat bilan tanishtirish va ekologik tarbiya
2. Rivojlanish markazlarida bolalar faoliyatini tashkil etish
3. Matematik tasavvurlarni shakllantirish nazariyasi va metodikasi
4. Bolalarni maktab ta’limiga tayyorlash
5. Badiiy-ijodiy faoliyat

IV. Baholanadigan mazmun sohalar va konstuktlar

T/r	Mazmun sohalar	Konstruktlar	Ulushi (%)	Testlar soni
1	Tasviriy faoliyat metodikasi	Maktabgacha yoshdagi bolalarning tasviriy faoliyatga oʻrgatish va rejalashtirishning maqsad, vazifalarini, qogʻoz, karton turlari bilan ishlash va qogʻoz, kartondan trafaret, shablon, muhr tayyorlash texnikasini, qogʻozni boʻyash turlarini bajarish texnikasini va xavfsizlik qoidalari; pape-mashe va applikatsiya usullari; ijodiy oʻyinlar uchun qoʻllanmalar, qiziqarli kitobchalar tayyorlash haqida bilim va koʻnikmalarga ega boʻlishi lozim.	12,5 %	5 ta
2	Tabiat bilan tanishtirish va ekologik tarbiya	MTT yoshdagi bolalarni tabiat bilan tanishtirish va ekologik tarbiyaning maqsadi, vazifalarini, MTT va oilada tabiat bilan tanishtirish va ekologik tarbiya metod turlari; MTT va oilada tabiat bilan tanishtirish va ekologik tarbiya shakllarini, bolalarni tabiat bilan tanishtirish shart-sharoit-larini oʻrganish; tabiat bilan tanishtirish orqali ota-onalar va mahalliy hamjamiyat bilan hamkorlik hamda ularni ta’lim jarayoniga jalb qilishda bolalarni tarbiyaviy turlarini rivojlantirish haqida koʻnikmalarga ega boʻlishi lozim.	17,5 %	7 ta
3	Rivojlanish markazlarida bolalar faoliyatini tashkil etish	Ilk yoshdagi bolalar ta’lim-tarbiyasining oʻziga xos xususiyatlari, ilk yoshdagi bolalarning rivojlanishi va tarbiyalash vazifalarini, kun tartibini tashkil etish, goʻdaklik va ilk yoshdagi bola psixikasi va rivojlanishi, MTTda va oilada ilk yoshdagi bolalarni jismoniy rivojlantirish mazmuni, bolalarda madaniy-gigiyenik malakalarni shakllanish, uch yoshgacha boʻlgan bolalar nutqini rivojlantirishning oʻziga xos xususiyatlari, ilk yoshda sensor tarbiyalash usullari, ilk yoshdagi bolalarda ta’lim-tarbiya berishda oʻyinlar, didaktik oʻyinlar oʻtkazish, ilk yoshdagi bolalar ta’lim-tarbiyasini “Ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qoʻyiladigan Davlat talablari”ga asoslanib ishlar tashkil etishda sohalari talablarini oʻrganish, MTT va oilada ilk yoshdagi bolalar uchun rivojlantiruvchi muhitni tashkil etish tartibi va	25 %	10 ta

4		talablari haqida bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lishi lozim.		
4	Matematik tasavvurlarni shakllantirish nazariyasi va metodikasi	Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida ilk matematika bo‘yicha ishlarni rejalashtirish va tashkil etish; Guruhlar bo‘yicha asosiy matematik tushunchalar va qurish-yasash bo‘yicha faoliyatlarni tashkil etish; ilk matematik tasavvurlarini shakllantirish asosida bolalarni maktabga tayyorlash; faoliyat va mashg‘ulotlar davomida bolalarni atrof-olam bilan tanishtirish ko‘nikmalarga ega bo‘lishi lozim.	20 %	8 ta
5	Bolalarni maktab ta’limiga tayyorlash	Innovatsion ta’lim texnologiyalari tushunchasi, uning ta’riflari, metodikadan farqi, xorijiy davlatlarning ilg‘or pedagogik tajribalari, maktabgacha yoshdagi bolalarni tarbiyalashda innovatsion texnologiyalardan foydalanish, ta’lim jarayonida innovatsion texnologiyalardan foydalanish haqida bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lishi lozim.	12,5 %	5 ta
6	Badiiy-ijodiy faoliyat	Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida bolalar ijodiga rahbarlik qilish uchun amaliy, bilim va ko‘nikmalarni berish. Ularga qog‘oz, karton, tabiiy materiallarni qayta ishlash texnikasi, o‘yin kulgilar uchun jihozlar yasash, tabiiy, tashlandiq materiallarni qayta ishlash, gazlamadan applikatsiya va boshqa materiallarni qayta ishlash yo‘llarini o‘rgatish; qog‘oz, karton turlari bilan ishlash va qog‘oz, kartondan trafaret, shablon, muhr tayyorlash texnikasi; ijodiy o‘yinlar uchun qo‘llanmalar, qiziqarli kitobchalar tayyorlash haqida bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lishi lozim.	12,5 %	5 ta

V. Baholanadigan kognitiv ko‘nikmalar va taqsimoti

T/r	Kognitiv daraja	Izohi	Ulushi (%)
1.	**Bilish**	Fanga doir nazariy ma’lumotni, atama va qoidalarni eslab qolish, tushunish, nazariy jihatdan tahlil qila olish	17,5 %
2.	**Qo‘llash**	O‘zlashtirgan nazariy bilim va tushunchalarni yangi kontekstlarda (ta’limiy, muammoli vaziyat va pedagogik-psixologik holatlarda) ishlata olish	70 %

3.	**Mulohaza qilish**	Muayyan faktlar, dalillar va normalarni mantiqiy bog‘liq tarzda tahlil qilib, jarayonlarning ketma-ketligini farqlab, vaziyatni analiz qilib, xulosalar chiqara olish	12,5 %

VI. Test turlari va taqsimoti

T/r	Test turi	Izohi
1.	Y1	To‘rtta variantdan bittasi to‘g‘ri bo‘lgan muqobil javobli yopiq test
2.	Y2	Tartiblangan bir nechta javoblardan to‘g‘rilarini topishni talab qiladigan muqobil javobli yopiq test
3.	Y3	Moslashtirishni talab qiladigan yopiq test
4.	Y4	Gap yoki jarayonlarni to‘g‘ri ketma-ketlikda joylashtirish talab etiladigan yopiq test

VII. Baholash mezoni va ajratilgan vaqt

Test topshiriqlari umumiy 80 ball bilan baholanadi.

Har bir to‘g‘ri javob 2 ball, noto‘g‘ri javob esa 0 ball bilan baholanadi.

VIII. Imtihon tartibi

Taqiqlangan vositalar: imtihon vaqtida mobil telefon, aqlli soat, planshet yoki elektron eslatmalardan foydalanish qat’iyan man etiladi.

Axloq va intizom: nusxa ko‘chirish, yordam so‘rash yoki yordam berish, imtihon davomida gaplashish, ruxsatsiz chiqish kabi holatlar taqiqlanadi.

Nazoratchi qoidabuzarlikni aniqlaganda, uni rasmiylashtirib, tinglovchini testdan chetlashtiradi va natijasi bekor qilinadi.

IX. Inklyuziya va moslashtirish

Alohida ta’limga ehtiyoji bor talabgorlar uchun qo‘shimcha 15 % vaqt beriladi. Shuningdek, topshiriqlarning berilish shakli va turi ham ularga mos va qulay shaklda taqdim etiladi.

Ko‘rish sohasida imkoniyati cheklangan talabgorlar savollarni o‘qib berishi uchun maxsus texnik yordamchi bilan kelishiga ruxsat etiladi, faqat savolning to‘g‘ri javobini aytishi mumkin emas.

X. Tavsiya etilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasining “Ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qo‘yilgan Davlat talablari” Toshkent. O‘zRMTV 2018 yil
2. “Ilk qadam” o‘quv dasturi. Toshkent. O‘zRMTV 2018 yil.
3. “Ilm yo‘li” variativ dasturi Toshkent. O‘zRMTV 2019 yil.

4. O.Hasanboyeva. H.Jabborova. Z.Nodirova. “Tabiat bilan tanishtirish metodikasi”. T-Cho‘lpon Qo‘llanma-. 2013

5. P. Baratov , A.G‘ofurov “Tabiatshunoslik va uni o‘qitish metodikasi” Toshkent – 2017 .

6. SH.M.Kamolxo‘jayev. “Tabiatshunoslik asoslari”. – T. Cho‘lpon Qo‘llanma -. 2006.

7. H.S. Yo‘ldoshev, SH.M.Avazov. “Ekologiya va tabiatni muhofaza qilish asoslari” – T.:”Mehnat” Qo‘llanma – 2003.

8. I.Xolliyev. A.Ikromov.”Ekologiya” – T.: “Talqin” Qo‘llanma – 2004 yil.

9. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. T – 2023 yil.

10. O‘zbekiston Respublikasining “Ta’lim to‘g‘risida” Qonuni. 2020 yil 23 sentabr.

11. O‘zbekiston Respublikasining “Maktabgacha ta’lim va tarbiya” to‘g‘risidagi Qonuni. 2019 yil 16 dekabr.

12. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 8 maydagi “O‘zbekiston Respublikasi maktabgacha ta’lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi PQ-4312-son qarori.

13. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019 yil 19 maydagi “Maktabgacha ta’lim tashkilotlari faoliyatini yanada takomillashtirish chora tadbirlari to‘g‘risida”gi 391-son qarori.

14. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020 yil 22 dekabrdagi “Maktabgacha ta’lim va tarbiyaning davlat standartini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 802-sonli qarori

15. “Ilk qadam” Davlat o‘quv dasturi O‘RMTV Toshkent-2022

16. ACADEMIC RESEARCH IN EDUCATIONAL SCIENCES VOLUME 2. ISSUE 4. – 2021.

17. Джанпеисова Г. Э. Теория и методика формирования математических представлений. Ўқув қўлланма. Т.: Тафаккур, 2019.

18. Джанпеисова Г.Э. Математика-ключ к уму и интелекту. Методик қўлланма. Т. “Инновация- “Зиё”, 2020.

19. “Innovasiya – Ziyo”, 2020.

20. Джанпеисова Г.Э. Современные аспекти математического образования дошколников. Методическое пособие. Т.: Низомий номидаги ТДПУ, 2017

21. .M.Э.Jumayev. “Bolalarda boshlang‘ich matematik tushunchalarini rivojlantirish nazariyasi va metodikasi” Toshkent. «Ilm-Ziyo» Qo‘llanma - 2013. .

22. Pfn.F.Voxobova, Sh.B.Nabixanova,D.T Karimova ”Maktabgacha yoshdagi bola shaxsini rivojlantirishga yo‘naltirilgan ta’lim asoslari” pedagogika kolleji o‘quvchilari uchun o‘quv qo‘llanma. Toshkent-2015

23. MTM-dagi turli yosh guruhi bolalarning vaqt bo‘yicha ilk tushunchalarini shakllantirish. Tuzuvchi muallif: Karimova D.Toshkent “Faylasuflar” nashriyoti 2018 yil. Metodik qo‘llanma 18.Maktabga tayyorlov guruhi yoshidagi bolalarni o‘lchashga o‘rgatish. TPK.Toshkent 2018 uslubiy qo‘llanma Tuzuvchi muallif: Karimova Dilbar.

24. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020 yil 22 dekabrdagi “Maktabgacha ta’lim va tarbiyaning davlat standartini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 802-sonli qarori

25. “Ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qo‘yiladigan Davlat talablari” O‘RMTV Toshkent-2020 (802-qaror)

26. 3 “Ilk qadam” Davlat o‘quv dasturi O‘RMTV Toshkent-2022

27. A. Ashirboyev “Chizmachilik” Tasvir 2012 yil.

28. L.Evstafeva, SH.Nabixanova, S.Pak, M.Isxakova, N.Kim, X.U.Rizaeva, L.Nuritdinova va b. “Maktabgacha ta’lim muassasalarida ta’lim jarayonini mavzuviy rejalashtirish”. Toshkent 2018 yil.

29. Abduraxmonov Sh “Chizma geometriya” Toshkent. Aloqachi, 2005yil.

30. S.A.Karimova. «Qo‘l mehnati».1995 yil

31. metodikasi” Toshkent “Musiqa” nashriyoti 2012 yil

32. Т.Н.Доронова, С.Г. Якобсок. Обучение 2-4 летних детей рисованию, лепке, аппликации в игре. Пособие. М., «Просвещение». 1992 год.

33. Maktabgacha ta’lim va tarbiyaning davlat standarti . 2020 yil 22 dekabr 802 – sonli qarori

34. “Ilm yo‘li” variativ dasturi. Toshkent. O‘zRMTV 2019 yil.

35. M. SH.Nurmatova, SH.T.Xasanova, D.E.Azimova "Ustaxonda amaliy mashg‘ulot" Cho‘lpon nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi. Toshkent-2010.

36. "O‘quv ustaxonasida amaliy mashg‘ulot" Rahima Movlonova. Marhamat Satbayeva. Toshkent-"Ilm Ziyo"-2010

37. Т.Ю. Амреева. Нетрадиционые графические техники рисования.

38. И.А.Лыкова. Аппликация из бумаг. Мос. карапуз 2007 г

39. Д.Чиотти. Оргиналная поделка из бумаг. москва 2008

40. M.M. Shmulevich. «Qog‘oz va kartondan figuralar yasash» T.:-«O‘qituvchi»-1994

41. R.Raximova: Loy va plastelindan narsalar yasashni o‘rganamiz.T.2016y.

42. И.А.Лыкова Лепим сказку Мос карапуз 2010 г

43. Maktabgacha ta’lim muassasalarida ta’lim jarayonini mavzuviy rejalashtirish (kichik, o‘rta, katta, tayyorlov guruhlari). Toshkent. O‘zRMTV 2018 yil.

44. F.Voxobova, Sh.B.Nabixanova,D.T Karimova ”Maktabgacha yoshdagi bola shaxsini rivojlantirishga yo‘naltirilgan ta’lim asoslari” pedagogika kolleji

o‘quvchilari uchun o‘quv qo‘llanma. Toshkent-2015

45. F.Voxobova, Sh.B.Nabixanova,D.T Karimova “Bola huquqlari, shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim, maktabgacha ta’limga qo‘yiladigan davlat talablari hamda “Bolajon” va “Bilimdon” dasturlari asosida pedagogik kollej o‘qituvchilarini o‘qitish bo‘yicha metodik qo‘llanma Toshkent-2015.

46. “Bolalar ensiklopediyasi” Toshkent-2000 “Davlat ilmiy nashriyoti”

47. Sh.Boltayeva.“O‘ynaymiz, o‘ylaymiz, aqlimizni charxlaymiz” UICC «Uzincomcenter» MTM tayyorlov guruhlari uchun tavsiya.Toshkent- 2002

Qo‘shimcha adabiyotlar:

48. 1.M.Markoskaya “Bolalar bog‘chasida tabiat burchagi”. –T. “O‘qituvchi” 1991-yil.

49. 2.S.A.Veritennikova “Bolalarni tabiat bilan tanishtirish metodikasi” T-1991-yil.

50. P.Yusupova. «Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarga ekologik tarbiya berish». T.O‘qituvchi. Qo‘llanma-1995.

51. “Ilk yosh guruh bolalarining matematik tasavvurlarini o‘stirish”. Metodik qo‘llanma. Toshkent- 2018. TPK; tuzuvchi muallif: Karimova Dilbar

52. Sh.Boltayeva.“O‘ynaymiz, o‘ylaymiz, aqlimizni charxlaymiz” UICC «Uzincomcenter» MTM tayyorlov guruhlari uchun tavsiya .Toshkent- 2002 yil.

53. Э.А.Бондарренко. “Готовимся к школе”, “Играя развиваем мышление” Москва ЗАО «БАО – ПРЕСС». МТМтайёрловгуруҳлариучунтавсия-2005

54. Н.А.Муратова. “Математика” для обучения детей в д/с и дома. Экатеренбург. У- Фактория». Қўлланма-2002.

55. Жукова “Энциклопедия развития и обучения для дошколников”. Санкт – Peterburg, Moskva. NEVA». Ensiklopediya 2005.

56. Bolaga yo‘naltirilgan ta’lim dasturi- “O‘zing yasa” O‘zRXTB. MMXQTMORO‘MM. Toshkent- 2012 yil.

57. “Bolaga yo‘naltirilgan ta’lim dasturini tashkil etish” O‘zRXTB. MMXQTMORO‘MM. Toshkent- 2012 yil.

58. “Maktabgacha va boshlang‘ich ta’lim atamalarining izohli lug‘ati” Bekinmachoq-plys 2011

59. “Дошколное воспитание” журнали 9-сон 2002 йил Москва

60. “ Дошколное воспитание” журнали 3-сон 2001 йил. Москва.

61. “Обруч” дошколное образование. Журнал №3 1999 йил

62. “Logika” bolalar uchun (test savollari) (3-4 yosh);(4-5 yosh); (6-7 yosh) Moskva OOO

63. “Xatber-press” 2013

Internet saytlari

https://azkurs.org/maktabgacha yoshdagi bolalar uchun ekologik talim-tarbiya

https://www.maam.ru/detskijsad/razvitie-rechi-kak-sredstva-komunikaci-u-detei-doshkolnogo- vozrasta.html/

https://fayllar.org/maktabgacha-yoshdagi-bolalarning-sensor-tarbiyasi-sensor-tarbi.html

https://www.google.com/search?client=firefox-b-d&q=qurish+yasash+va+matematika+markazi

https://www.google.com/search?client=firefox-b-d&q=Sharq+mutaffakkirlari

www.google.com/search?client=firefox-b-d&q=zamonaviy+AKT

http://www.ziyonet.uz.

http://www.pinterest.com/

https://library.samdu.uz/download/1266

https://arxiv.uz/uz/documents/referatlar/maktabgacha-va-boshlang-ich-ta-lim/tasviriy- faoliyatga-o-rgatishning-turlari-metod-va-usullari

https://elib.buxdu.uz/index.php/pages/referatlar-mustaqil-ish-kurs-ishi/item/13953- maktabgacha-ta-lim-muassasasida-bolalarni-qurish-yasashga-o‘rgatish

https://fayllar.org/maktabgacha-talim-muassasalarida-loy-ishi-mashgulotlari-reja-k.html

https://quvnoqbola.com/uz/rasm/bolalarga-rasm-chizishni-orgatamiz/

https://podelkib umaga.com/ru/aplekasiya-iz-bymagi/

https://nsportal.ru/detskiy-sad/risovanie/2013/10/30/metody-i-priemy-netraditsionnoy- tekhniki-risovaniya